

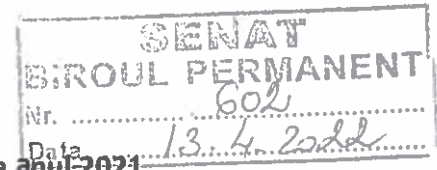

Parlamentul României
Senat

Comisia pentru drepturile omului, egalitate de șanse, culte și minorități

AVIZ

privind Raportul de activitate al Consiliului de monitorizare pe anul 2021

Comisia pentru drepturile omului, egalitate de șanse, culte și minorități a fost sesizată, prin adresa Secretariatului General al Senatului nr. 503/2022, în vederea întocmirii unui aviz, cu Raportul anual de activitate al Consiliului de monitorizare pe anul 2021, în conformitate cu dispozițiile art.14 alin.(8) din Legea nr. 8/2016 privind înființarea mecanismelor prevăzute de Convenția privind drepturile persoanelor cu dizabilități.

Prin Legea nr. 8/2016, s-a înființat Consiliul de monitorizare - autoritate administrativă autonomă cu personalitate juridică, aflată sub control parlamentar, în vederea promovării, protecției și monitorizării implementării Convenției privind drepturile persoanelor cu dizabilități.

Prin art.4 al Legii nr. 8/2016, pe baza respectării principiilor legalității, respectării demnității persoanelor, nediscriminării, egalității de șanse, precum și ale independenței funcționale și a personalului, imparțialității și obiectivității, Consiliul de monitorizare are următoarele atribuții:

- a) examinează în mod regulat respectarea exercitării drepturilor persoanelor cu dizabilități în cadrul instituțiilor prevăzute la art. 2 alin. (2);
- b) face recomandări cu privire la respectarea drepturilor persoanelor cu dizabilități aflate în instituțiile prevăzute la art. 2 alin. (2) și monitorizează implementarea acestora de către entitățile publice sau private care au atribuții în acest sens;
- c) verifică legalitatea prezenței persoanelor cu dizabilități în instituțiile prevăzute la art. 2 alin. (2);
- d) sesizează de îndată organele judiciare competente ori de câte ori există indicii că încălcarea drepturilor persoanelor cu dizabilități a fost făcută prin fapte de natură penală și poate face plângere, dacă este cazul, împotriva soluțiilor de neurmărire sau netrimitere în judecată;
- e) sesizează autoritatea competentă legal să dispună sancțiuni disciplinare sau contravenționale ori să suspende, să retragă și să anuleze acreditarea instituțiilor prevăzute la art. 2 alin. (2), în cazurile de încălcare a drepturilor persoanelor cu dizabilități;
- f) primește și analizează notificările de deces transmise conform art. 13 de către instituțiile prevăzute la art. 2 alin. (2);
- g) urmărește dacă în cazurile de deces al persoanelor cu dizabilități instituțiile prevăzute la art. 2 alin. (2) sesizează organele judiciare în vederea efectuării autopsiei medico-legale, potrivit legii;
- h) facilitează implicarea și participarea pe deplin a societății civile, în special a persoanelor cu dizabilități și a organizațiilor care le reprezintă, la procesul de monitorizare pe care îl organizează;
- i) facilitează accesul, anunțat sau inopinat, al reprezentanților organizațiilor neguvernamentale prevăzute la art. 5 alin. (1), în instituțiile prevăzute la art. 2 alin. (2), în scopul monitorizării respectării

drepturilor lor; pentru a asigura persoanelor cu dizabilități o reprezentare independentă în fața unei instanțe sau în fața oricărui alt organism independent, organizațiile neguvernamentale menționate au calitate procesuală activă în apărarea drepturilor și intereselor legitime ale acestor persoane;

j) colaborează, ori de câte ori este necesar, cu instituția Avocatul Poporului, ca autoritate națională desemnată pentru prevenirea torturii și tratamentelor inumane și degradante;

k) colaborează, ori de câte ori este necesar, cu Punctele de contact, în scopul îndeplinirii de către acestea a rolului care le revine prin Convenție și prin prezenta lege.

Întrunită în ședința din data de 12 aprilie 2022, Comisia a analizat raportul de activitate al Consiliului de monitorizare pe anul 2021 și a constatat următoarele:

- inspectorii au o nouă procedură prin care să verifice legalitatea persoanelor cu dizabilități din centre;
- au fost create două modele de notificări de deces: cea *De îndată* și cea *la 24 de ore*. S-a reușit ca la final de 2021 notificările de deces să fie înregistrate și analizate în ziua primirii ;
- s-a modificat procedura de selecție a experților independenți prin mărirea ariei de selecție și s-a cerut la dosar dovezi clare legate de experiența profesională și de absolvirea cursurilor în domeniul drepturilor omului și al persoanelor cu dizabilități. Astfel, în corpul experților independenți sunt acum atât foști, cât și actuali beneficiari ai sistemului instituțional. Această decizie a fost salutăată și de ONG-uri cu care Consiliul de monitorizare are întâlniri online în fiecare lună ;
- organizațiile neguvernamentale au contribuit cu propuneri și la standardizarea actualei fișe de monitorizare ;
- s-a conceput strategia de comunicare internă și externă pentru perioada 2021-2025 ale cărei acțiuni concrete vor fi modificate anual sau ori de câte ori va fi necesar, în funcție de dinamica lucrurilor (relațiile cu mass-media, Parlamentul, cu punctele de lucru, cu DGASPC-urile, ONG-urile, cu instituții/structuri europene, plus diverse evenimente dedicate persoanelor cu dizabilități și proiecte educative) ;
- au fost introduse în procedura de monitorizare și vizitele de follow-up, permise, de altfel, în textul legii ;
- în relația cu DGASCP-urile și cu ANDPDCA în calitate de mecanism de coordonare s-a stabilit o comunicare deschisă și constructivă. Președintele instituției a vorbit despre problema subfinanțării bugetului pentru mâncare, lipsa unui sistem educațional coerent pentru copiii instituționalizați, despre prevenirea instituționalizării, dezinstituționalizare dar și despre schema de personal din centre care a observat că este plină de personal administrativ și cu mari lipsuri pe partea de specialiști, adică exact ceea ce beneficiarii au mare nevoie;
- s-a încheiat un protocol de colaborare cu Institutul Român pentru Drepturile Omului în vederea îndeplinirii planului de formare continuă a personalului. Informațiile pe care le-au primit inspectorii au fost distribuite și către experții independenți;
- s-a introdus în procedura de monitorizare obligativitatea experților de a formula un punct de vedere care este cuprins acum în raportul de vizită, plus un raport de activitate pentru fiecare zi petrecută în centru. Aceste măsuri vin în ajutorul beneficiarilor, dar reprezintă și o formă transparentă de justificare a banilor publici ;

- relația cu punctele de contact Ministerul Sănătății, Ministerul Educației, Ministerul Justiției, Autoritatea pentru Digitalizarea României, Ministerul Fondurilor Europene și relația cu ANDPDCA ca mecanism de coordonare este una deficitară, în sensul în care pentru ANDPDCA, Ministerul Educației, Ministerul Sănătății, Ministerul Justiției s-au formulat și trimis mai multe adrese din partea Consiliului de Monitorizare prin care s-a solicitat furnizarea unor informații de bază, însă până la finalul anului 2021 nu s-a primit niciun răspuns. Printre acțiunile întreprinse de Punctele de Contact în vederea implementării Convenției ONU privind Drepturile Persoanelor cu Dizabilități nu există și măsuri specifice nevoilor persoanelor instituționalizate, ci doar celor aflate în comunitate;
- pe plan european și internațional, Consiliul de monitorizare a transmis către Comisarul European o primă invitație la dialog pe tema atribuțiilor mecanismului de monitorizare desemnat de către Statul român, detalii privind activitatea desfășurată, exemple de încălcări ale drepturilor persoanelor cu dizabilități cel mai des întâlnite și viziunea comună ce trebuie abordată în vederea asigurării respectării exercitării drepturilor prevăzute de Convenție pentru persoanele cu dizabilități din România.

Membrii Comisiei au reținut concluziile activității de monitorizare în anul 2021 și diferențele între activitatea prestată de conducerea anterioară și actuala conducere, astfel:

- în perioada 1 ianuarie - 17 mai 2021 nu s-a făcut nicio vizită de monitorizare;
- în perioada 17 mai - 31 decembrie 2021 s-au făcut 107 vizite, în 35 de județe;
- din totalul de 107 vizite, 24 au fost în centre de plasament destinate copiilor cu dizabilități;
- s-au constatat 703 încălcări ale drepturilor persoanelor cu dizabilități;
- au fost trimise sesizări către: ANPC, ANSVSA, DSP, Ministerul Sănătății, Ministerul Muncii, ANDPDCA, ANPIS, Avocatul Poporului, Parchete;
- cele mai des încălcate sunt: dreptul la standarde de viață și de protecție socială adecvate, dreptul la sănătate, abilitare și reabilitare și accesibilitatea;
- dintre recomandările formulate, 40% au fost implementate de către centre, 30% implementate parțial și 30% nu au fost implementate deloc.

Vizitele de monitorizare au fost axate pe drepturile persoanelor cu dizabilități, nu doar pe standarde. Astfel, în raportul anual este prezentată situația pentru fiecare drept în parte: câte încălcări, în câte instituții, la ce fac referire mai exact aceste încălcări, județele cu cele mai multe probleme și așa mai departe.

A fost analizată situația și din punctul de vedere al pandemiei: 69,5% din beneficiarii centrelor vizitate erau vaccinați împotriva SARS-Cov-2 cu schemă completă, iar în majoritatea centrelor se făcea triajul epidemiologic și erau respectate regulile de izolare a celor bolnavi.

La lucrările comisiei au participat în calitate de invitați: domnul Emanuel Botnariu, președinte și domnul Gheorghe Aștileanu, vicepreședinte ai Consiliului de monitorizare, domnul Vasile Cristea, președintele Asociației persoanelor cu handicap SPORTING CLUB, doamna Stoian Luminita, președintele Asociației pentru sprijinul copiilor cu cerințe speciale doctor Katz, doamna Iustina

Radu, Federația pentru accesibilizarea României, domnul Kristof Lajos, președintele Asociației de tineret pentru prietenie și educație.

Analizând raportul de activitate pe anul 2021 și legislația în vigoare, în ședința din data de 12 aprilie 2022, membrii comisiei au hotărât, cu majoritatea voturilor senatorilor prezenți, să adopte un aviz favorabil la raportul de activitate al Consiliului de monitorizare pe anul 2021.

Comisia pentru drepturile omului, egalitate de șanse, culte și minorități a hotărât să supună plenului Senatului avizul favorabil la raportul de activitate al Consiliului de monitorizare pe anul 2021.

Menționăm că, potrivit art. 14 alin. (8) din Legea nr. 8/2016 privind înființarea mecanismelor prevăzute de Convenția privind drepturile persoanelor cu dizabilități raportul anual de activitate al acestei instituții este avizat de Comisia pentru drepturile omului, egalitate de șanse, culte și minorități a Senatului și aprobat de plenul acestuia.

Anexăm, la prezentul aviz, raportul de activitate al Consiliului de monitorizare pe anul 2021.

Avizul comisiei se depune la Biroul Permanent.

Președintă,

senatoare Anca Dana Dragu

Secretar,

senator Neagu Ionut